

**Турчак Сніжана Олексіївна,
Смаль Олександра Олександрівна**

студентки 2-го курсу міжнародно-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

СУЧАСНИЙ ЕТАП ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Як відомо, соціальна держава — це правова, демократична держава, що проголошує вищою цінністю людину. Це форма організації суспільства, що здатна на засадах соціальної справедливості забезпечити соціальний прогрес. Серед основних її пріоритетів головними є — соціальний захист громадян, нейтралізація соціально-економічних конфліктів, дотримання соціальних стандартів та принципів гідного життя для всіх громадян, які закріплені у відповідних статтях Конституції України (ст. ст. 46, 48 тощо) [1].

Питання сутності становлення та розвитку соціальної держав досліджували такі науковці як: Н. Батура, О. Бульбенюк, О. Головащенко, О. Скакун, В. Сокуренок, В. Якубенко та інші.

Ідея соціальної державності сформувалася наприкінці XIX — початку XX століття, як певна реакція на соціально-економічні процеси, що відбулися в житті буржуазного суспільства. Адам Сміт, Джон Стюарт Міль, Бенжамен Констант, Джон Локк та інші підтримували теорію індивідуальної свободи людини, вважаючи, що основним обов'язком в державі є охорона цієї свободи від будь-якого втручання, у тому числі від втручання самої держави. При цьому вони розуміли, що врешті-решт, така свобода приведе до нерівності, проте вважали свободу вищою, у порівнянні з рівністю, цінністю.

Жан-Жак Руссо, в свою чергу не заперечував значення індивідуальної свободи, а навпаки вважав, що все має бути підпорядковано принципу рівності, забезпечувати який — завдання держави. Принцип індивідуальної свободи, сприяв розвитку, приватного підприємництва і ринкового господарства, внаслідок якого почало відбуватися майнове розшарування. Саме в такій історико-політичній обстановці починає формуватися поняття соціальної держави, розуміння її особливих якостей та функцій [2, с. 192-195].

На сучасному етапі становлення соціальної держави Україна знаходиться у фазі розбудови. Соціальна політика проводиться недостатньо ефективно. Прикладом слугує великий відсоток незайнятості населення України. У зв'язку з відсутністю прогнозів, щодо покращення ситуації більшість громадян виїхали працювати за кордон. Тому в існуючих умовах важливо, щоб держава здійснювала соціальне прогнозування, розробляла і приймала соціально орієнтовані програми

економічного розвитку, сприяла повній і продуктивній зайнятості населення [3, с. 10-11].

Концепція соціальної держави України — це закріплена в конкретних механізмах система визначених найважливіших цілей, принципів, пріоритетів держави щодо забезпечення її суспільного прогресу [4, с. 8].

На сучасному етапі становлення соціальної держави України важливими пріоритетами виступають:

- зростання заробітної плати;
- отримання заробітної плати, яка повинна бути не нижчою прожиткового мінімуму;
- забезпечення громадян місцями для праці;
- створення системи соціальної безпеки та соціального захисту;
- удосконалення системи страхування;
- створення необхідних умов для розвитку медицини;
- створення демографічної програми задля зменшення депопуляції населення;
- спрямування сил на вдосконалення системи розвитку освіти, закладів культури і науки;
- заохочення населення щодо вивчення та використання національної культури, мови та традицій.

Зазначена Концепція може використовуватися у подальших спробах створення соціальної держави в Україні. Та слід зазначити, що модель соціальної держави набиратиме повноцінності поступово [5, с. 126-130].

Отже, реалізація зазначених у Концепції положень сприятиме становленню України як високорозвиненої європейської соціальної держави, яка бере на себе відповідальність за соціальну справедливість, соціальну безпеку, соціальну рівність та добробут громадян. Створення правової соціальної держави повинно стати загальнонаціональною ідеєю для всього населення України.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 № :254к/96-ВР // [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
2. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева —Київ: Юрінком Інтер, 2015. — 583 с.
3. Крусян А.Р. Україна як соціальна держава: концептуальні положення та конституційно-правові реалії. А. Р. Крусян // Актуальні проблеми політики зб. наук. праць -2012 — Вип. 44, с. 35-47.
4. Комар, М. С. Соціальна держава як передумова забезпечення гідного рівня життя людини / М. С. Комар // Митна справа : Науково-аналітичний журнал. — 2013. — № 2 (ч. 2, кн. 2). — С. 52-57.

5. Стеценко, С. Соціальна держава: теоретико-методологічні основи дослідження / С. Стеценко // Право України : Юрид. журн. — 2014. — № 2. — С. 252-261.

Ключові слова: соціальна держава, соціальний захист, соціальна справедливість, ідея державності, концепція.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Кулі-Іванченко К. К.

**Фарік Юлія Юріївна,
Хижняк Дар'я Сергіївна**

студентки 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

КОНСТИТУЦІЙНІ (ОСНОВНІ) ПРАВА ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

З проголошенням незалежності Україна вступила на шлях демократичних перетворень, формування соціальної та правової держави. Одним з головних ціннісних орієнтирів у вирішенні цих проблем є права і свободи людини і громадянина. За Основним Законом України саме права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 3 Конституції України) [1]. Питання конституційних прав, свобод і обов'язків громадян продовжує перебувати на сторінках праць цілого ряду відомих в Україні науковців, зокрема таких як, Ж. М. Богословська, В. В. Головченко, С. В. Кальченко, М. І. Козюбра, А. М. Колодій, В. В. Кравченко, М. І. Мельник, О. І. Остапенко, А. Ю. Олійник, О. В. Ф. Погорілко, П. М. Рабінович, М. І. Сірий та інші.

Конституційні (основні) права громадян — це гарантовані Конституцією та державою вид і міра можливої поведінки людини і громадянина у суспільстві та державі з метою задоволення своїх життєво важливих матеріальних і духовних інтересів, закріплених у Конституції та інших нормативно-правових актах. Конституційні свободи людини і громадянина — це їх спроможність діяти відповідно до своїх інтересів і мети, можливість власного, незалежного вибору того чи іншого рішення. Це встановлена і гарантована законом сфера автономії громадянина по відношенню до держави, державної влади і інших громадян. Конституційні права і свободи — це її невід'ємні можливості, які належать особі від народження, є основою правового статусу,